

Piispainkokous 1/2025

Pöytäkirja

Aika: 12.2.2025

Paikka: Arkkipiispan residenssi, Liisankatu 29, Helsinki

Läsnä: Arkkipiispa **Elia** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, piispa **Sergei**

Sihteeri: Rovasti **Mikael Sundkvist**

***

Kokouksen avaaminen

1

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:33.

***

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

2

Päätösesitys: Arkkipiispa Elia on piispainkokouksen päätösvaltaisuuden saavuttamiseksi kutsunut OrtL 2006/985 27 §:n nojalla Oulun metropoliitan tehtäviä hoitava Haminan piispa Sergein osallistumaan kokoukseen, jotta sen päätösvaltaisuus voidaan saavuttaa.

Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

***

Esityslistan hyväksyminen

3

Päätösesitys: Esityslista hyväksytään esitettyssä muodossa.

Päätös: Päätettiin lisätä teologisen sihteerin Jelisei Heikkilän laatima matkaraportti Pyhän Henrikin päivän vietosta Roomassa 15.-22.1.2025. Muuten esityksen mukaan.

***

Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastus

4

Päätösesitys: Edellisen kokouksen (5.12.2024, 6/2024) pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään.

Päätös: Esityksen mukaan.

***

Arkkipiispa Elian esitys

5

Timo Ruottisen sekä Justus Mollbergin sävellysten hyväksyminen (Liitteet 1-10)

Tausta: Timo Ruottinen sekä Justus Mollberg ovat lähettäneet jumalanpalveluskäyttöön tarkoitettuja sävellyksiä ja pyytävät niihin piispainkokouksen hyväksyntää.

Päätösesitys: Piispainkokous pyytää tulevan päätöksensä pohjaksi lausuntoja Timo Ruottisen sekä Justus Mollbergin sävellyksistä TT Maria Takala-Roszczenkolta ja TM Elia Pietariselta.

Päätös: Piispainkokous päätti pyytää lausuntoja TT Maria Takala-Roszczenkolta ja TM Elia Pietariselta sekä TM Varvara Merras-Häyryseltä.

***

Metropoliitta Arsenin esitys

6

Maahankumarruksista joulusta teofaniaan asti (Liite 11)

Tausta: Joensuulainen isä Harri Linna kysyy, tulisiko maahankumarruksia tehdä joulusta teofaniaan asti. Asiaa ei mainita suomenkielisissä lähteissä, mutta slaavinkielisessä tyypikonissa ohjeistetaan 25.12. kohdalla, että emme paastoa emmekä tee maahankumarruksia teofaniaan asti. Ko. ohje löytyy azbyka.ru

sivuston typikonista 25.12. kohdalta:

([https://azbyka.ru/otechnik/Pravoslavnoe Bogosluzhenie/tipikon/48_4](https://azbyka.ru/otechnik/Pravoslavnoe_Bogosluzhenie/tipikon/48_4))

” Разумно же буди и о сем, яко от Христова Рождества и до Святых Богоявлений, никакоже пост, ни коленопоклонения бывают, ниже в церкви. ниже в келлиах.”

Ohjetta ei löydy varhaisemmista typikoneista mutta löytyy joistakin uudemmissa slaavilaisista typikoneista.

Päätösesitys: Piispainkokous päättää antaa ohjeen maahankumarruksista joulusta teofaniaan asti.

Päätös: Piispainkokous päätti olla muuttamatta nykyistä käytäntöä, jonka mukaan erillistä ohjetta maahankumarruksista joulusta teofaniaan ei ole.

***

Metropoliitta Arsenin esitys

7

Kirkosta eronneen vainajan hautaan siunaamisesta ja muistopalveluksista

Tausta: Isä Otto Laukkarinen on tehnyt kysymyksen kirkosta eronneen vainajan hautaan siunaamisesta ja muistopalveluksista. Suomen ortodoksisen kirkkojärjestyksen 8 §:ssä todetaan: *"Kirkollinen hautaan siunaaminen toimitetaan ortodoksista uskoa tunnustaneelle vainajalle."*

Tilanne kirkosta eronneen vainajan kohdalla saattaa kuitenkin olla tulkinnanvarainen. Erityisesti kysymyksiä herättää seuraava:

- Miten voidaan arvioida, onko kirkosta eronnut vainaja kieltänyt ortodoksisen uskonsa, mikä on kanonien mukaan este hautaan siunaamiselle?
- Voidaanko olettaa, että kirkosta eroaminen sinänsä merkitsee ortodoksisen uskon kieltämistä, vai tulisiko asiassa tarkastella muita todisteita, kuten vainajan omaa suullista tai kirjallista tahtoa?

Seurakunnissa on säännöllisesti tilanteita, joissa omaiset toivovat vainajan hautaamista kirkollisin menoin, vaikka vainaja on eronnut kirkosta, tai ei edes ole siihen koskaan liittynyt, vaikka on kastettu ulkomailla. Tällaisten tilanteiden käsittely edellyttää selkeyttä niin pastoraalisista kuin kanonisista näkökulmista.

Piispainkokoukselta odotetaan ohjeistusta ja tarkennuksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Voiko kirkosta eronneen vainajan hautaan siunaaminen toteutua, jos vainaja ei ole erikseen kieltänyt ortodoksista uskoaan?
2. Mitä lausuntoja voidaan käyttää perustana arvioitaessa vainajan vakaumusta, erityisesti jos kirjallista tahtoa ei ole? Riittääkö omaisten kertomus?
3. Mitä kanonit ja kirkon perinne sanovat tällaisista tilanteista?

Päätösesitys: Piispainkokous päättää antaa ohjeen kirkosta eronneen, tai Suomen kirkkoon ei koskaan liittyneen ortodoksi-vainajan hautaan siunaamisesta ja muistopalveluksista.

Päätös: Piispainkokous päätti, ettei ole mahdollista antaa yleistä ohjetta vaan että kysymys on ratkaistava aina tapauskohtaisesti; että omaisten pastoraalinen huolenpito on pidettävä mielessä; että papin tulee kääntyä hiippakunnan piispan puoleen asian ratkaisemiseksi.

***

Metropoliitta Arsenin esitys (Liite 12)

8

Sairaanvoitelun lyhennetty kaava sekä voitelu jo pyhitetyllä sairaanvoitelun öljyllä

Tausta: Rovasti Tuomas Järvelin on ehdottanut piispainkokouksen käsiteltäväksi sairaanvoitelun lyhennettyä kaavaa, joka olisi tarpeen hyvin heikkokuntoiselle ja sairaalle toimitettaessa. Suomalaisista käsikirjoista puuttuu kotona tai sairaalassa toimitettava palveluksen lyhyt muoto, joka alunperin on toimitettu aikaisemmin pyhitetyllä öljyllä. Piispainkokous on hyväksyessään ruotsinkielisen Euhologionin 23.10.2023 (4/2023) myös hyväksynyt siinä olevan lyhennetyn sairaanvoitelun kaavan. Sen lisäksi olisi annettava ohje siitä, voiko, ja siinä tapauksessa millä kaavalla, voidella sairasta jo aiemmin pyhitetyllä öljyllä.

Päätösesitys: Piispainkokous tekee päätöksen sairaanvoitelun lyhennetystä kaavasta sekä voitelusta jo pyhitetyllä sairaanvoitelun öljyllä.

Päätös: Piispainkokous päätti ottaa käyttöön sen ruotsinkielisen Euchologionin yhteydessä hyväksymän lyhyen sairaanvoitelun kaavan myös suomen kielellä. (Liite 12b)

***

9

Muut asiat

Jumalansynnyttäjän Ylistys -ikonin juhla

Kokouksessaan 14.3.2024 piispainkokous päätti, että Jumalansynnyttäjän Ylistys -ikonin juhlaa aletaan viettää vuodesta 2025 alkaen Suomen ortodoksisessa kirkossa Herran edelläkävijä Johannes Kastajan syntymän juhlaa edeltävänä sunnuntaina ja että juhlalle laaditaan liturgiset tekstit Kuopion ja Karjalan hiippakunnan metropoliitan johdolla. Juhla löytyy vuoden 2025 kirkkokalenterista. Päivitetään tilanne liturgisten tekstien valmistumisen osalta.

Piispainkokous totesi, että yleisiä Jumalansynnyttäjän tekstejä voidaan käyttää juhlaa viettäessä.

Evakkoikonin juhla

Kokouksessaan 14.3.2024 piispainkokous päätti myös Evakkoikonin juhlasta ja että asiaa aletaan valmistaa metropoliitta Arsenin johdolla Kuopion ja Karjalan hiippakunnassa, jossa alkuperäinen ikoni sijaitsee. Päivitetään tilanne asian etenemisestä.

Piispainkokous totesi tämän juhlan olevan tärkeä ja että metropoliitta Arseni tuo esityksen teksteistä seuraavaan piispainkokoukseen.

***

10 (Liite 13)

Tiedoksi tulevat asiat

Pyhän Henrikin päivän vietto Roomassa 15.-22.1.2025. Suomen ortodoksisen kirkon delegaatioon kuuluivat arkkipiispa Elia ja teologinen sihteeri Jelisei Heikkilä. He osallistuivat perinteiseen Pyhän Henrikin päivän ekumeeniseen pyhiinvaellukseen yhdessä Suomen evankelis-luterilaisen ja katolisen kirkon edustajien kanssa.

***

11

Keskustelu

Piispat keskustelivat muista ajankohtaisista asioista.

12

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:37.

***

Aika ja paikka alussa mainitut.

Puheenjohtaja

Elia

Mikael Sundkvist

